

Vilken tur att vi har revolutionen!

Eva Björklund

I sin krönika den 26 augusti skrev Fidel Castro, inför den då annalkande orkanen Gustav: "Vilken tur att vi har revolutionen! Den ser till att ingen lämnas åt sitt öde ... Vårt starka, energiska och förutseende civilförsvaret skyddar hela befolkningen."

På lördag den 30 augusti hade den hittills hårdaste orkanen sedan vindstyrkorna började mätas dragit in över Ungdomsön och västra Kuba: Orkanvindarna och regnen drabbade hela landet, i större och mindre utsträckning, eftersom orkanen först drog fram längs hela sydkusten för att sedan fortsätta tvärs över västra delarna. Orkanens öga hade en radie på 3 mil, och orkanvindarna svepte fram över en radie på mer 22 mil. Kuba är 120 mil långt och mellan 5 och 15 mil brett, ö.a.

I sin krönika dagen därpå skrev Fidel: "Det finns inget så tröstlöst som den förstörelse som följer i orkanens spår. Men hundratusentals medborgare ställde upp och arbetade intensivt under själva cyklonen och fortsätter under återuppbyggnaden. Alla reserver tar slut. Idag med svårare följder än tidigare på grund av de höga livsmedelspriserna. Men detta är det land vi har, den del av jordklotet som blivit vår arvedel, och den måste vi utveckla och försvara."

Ungdomsön - som efter en atombomb

Några dagar senare, när skadorna hade klarlagts, jämförde Fidel dem med en atombombs, bortsett från den radioaktiva strålningen.

"Jag överdriver inte. Många har sagt samma sak (...) Och uppriktigt sagt, när jag såg bilderna och filmsnuttarna på TV under söndagen påminde de mig om den ödeläggelse jag såg när jag besökte Hiroshima. (...) Orkaner drar fram med enorm energi, antagligen jämförbar med flera Hiroshimabombars."

En konstnär från Ungdomsön, Kcho, hade i ett brev till Fidel samma dag berättat om läget:

"Jag kan inte med ord beskriva hur det verkligen är här. Aldrig i mitt liv har jag sett något liknande och de jag talar med säger detsamma, ingen har sett något så hemskt, men otroligt nog är ingen nedslagen fastän många har förlorat sina hem, och nästan alla har sina tillhörigheter i spillror, sängar, madrasser, TV-apparater, kylskåp osv, allt förstört. Det beräknas att av de ca 25.000 bostäderna på ön har 20.000 skadats och hälften av dem står utan tak eller är totalförstörda.

Det saknas mat, pengarna har inget värde, det finns ingenstans att köpa något, och inget att köpa. Den mänskliga solidariteten är det viktigaste nu. Folk är vid gott mod nu, men det kommer inte att vara i evighet, det allra

nödvändigaste måste ordnas inom de närmaste dagarna. Allt eftersom elektriciteten återställs måste det skapas samlingspunkter där folk kan träffas och få veta vad som sker i landet och kommunen, och om inte annat lyssna på lite musik och vara tillsammans.

Just nu är det som under ett vapenstillestånd, folk är fortfarande lyckliga över att ha överlevt, och tänker inte så mycket på allt de har förlorat, de försöker rädda vad som räddas kan, och fundera över hur de ska anpassa sig till det nya läget, men om några dagar kan modet sjunka och nedslagenhet ta över."

Ingen lämnas åt sitt öde.

Så hade Fidel skrivit i sin inledande krönika 26 augusti. Och nu återkom han med ett exempel. "Fem besättningsmän på fiskefartyget Langostero 100 från Batabanó hade som alla andra fått order att återvända till hamn inför orkanen. Av olika skäl blev de fördröjda. Och på lördagen gick kontakten med dem förlorad samtidigt som ovädret närmade sig med orkanfart. Jag fick höra talas om dem på lördagskvällen, Raul hade berättat och det enda som kunde göras då var att lita till besättningens erfarenhet att klara av stormar och orkaner. Men så fort vindarna tillät det fick de ihop 36 båtar, tre helikoptrar och två flygplan som sökte efter de förlista under nästan två dagar. Av båten fanns inte ett spår. Men de fann de förlista. Och deras berättelser är otroliga: de som vet något om havet förstår vad det innebär att oändliga timmar utan slut i sikte i upprört hav klamra sig fast vid en åra eller en livboj. Det var rena undret, fiskarna räddades. Men vi får inte låta oss förledas av illusioner. Denna orkan har lämnat efter sig 100 000 bostäder med större eller mindre skador och förlust av nästan allt nödvändigt bohag, som Kcho berättar i sitt brev. (...)

Vi skulle behöva 1,5 miljoner orkansäkra bostäder för 3,5 miljoner familjer. Om vi räknar med vad en sådan investering skulle kosta internationellt så skulle vi hamna på 10 miljarder för bara 100.000 bostäder för medelklassfamiljer i de utvecklade industriländerna, där priserna på industriprodukter och livsmedel bestäms. Det är bara genom eget arbete som vi kan skapa de resurser som behövs."

ORKANEN GUSTAV

Högsta orkanhastighet – inga döda

340 km/timme var den högst uppmätta vindhastigheten på en väderstation i Pinar del Rio innan den också slets sönder lördagen den 30 augusti. Chefen för Kubas meteorologiska institut, José Rubiera sa på TVs Rundabordsprogram på söndagen att det var den näst högsta uppmätta vindhastigheten i världen efter de 369 km/timme som uppmättes under en vinterstorm i Mount Washington 1934, och den högsta uppmätta i en orkan. När orkanen passerade genom Ungdomsön på lördagen den 30 augusti låg vindhastigheten på 240 km/timme, som är kategori 4 på orkanernas 5-gradiga skala. Genom Pinar del Rio låg vindarna på 250 km/timme, men vindstötarna nådde upp till 340 km, dvs kategori 5.

Vindhastigheten slog alltså rekord, men att inga dog var Kubas egentliga rekord. På grannöarna, där vindarna var lägre, omkom omkring 120 människor, de flesta i Haiti, och i Louisiana, som nåddes av en betydligt försvagad orkan dog ändå 18 människor. I Kuba skadades 19, men ingen allvarligt. 467.000 hade evakuerats inför orkanen, 77 procent av dem på Ungdomsön (86.000 invånare) och i Pinar del Rio (750.000 invånare).

Fler förstörda bus

än sammanlagt under 14 orkaner

Ungdomsön drabbades allra värst, ”som av en atombomb” skrev Fidel Castro (se sid 6). I Pinar del Rio, som drabbades näst värst, skadades under de fem timmar orkanen drog genom landskapet nästan lika många bostäder som under de 14 tidigare orkanerna tillsammans, under

åtta år. De skadade 102.000 bostäder, 45 procent av hela bostadsbeståndet. Orkanen Gustav skadade minst 90.000 i Pinar del Rio. I de 8 värst drabbade av de 14 kommunerna skadades 53 procent av bostäderna, de allra flesta fick taket förstört.

Ungefär 80 procent av länets abonnenter blev utan ström när Gustav slog omkull 136 högspänningstorn och så gott som hela elnätet. De stora kraftliga stålstrukturena låg förvridda på marken och hela länet var avskuret från riksnätet. Vice president Carlos Lage som var en av de många ministrar som besökte de drabbade områden redan på söndagen sa att ”Det handlar inte om att reparera några högspänningstorn, hela elnätet måste byggas upp igen, för största delen ligger på marken.”

Över 3.300 tobakslador förstördes, och 906 ton tobaksblad. 16.000 hektar odlingar, innefattande 3.600 hektar spannmål och nära 800 hektar fruktträd. 42.000 mått kaffebönor och 3.100 ton grapefrukt förstördes. Hotell och turistanläggningar i turistparadiset Viñales drabbades också hårt.

Men även i Havannalänet var skadorna omfattande. Länet största jordbruksföretag i Güira de Melena skulle i höst leverera 140.000 ton rotfrukter, majs och grönsaker som gått förlorade. Om man räknar med internationella priser på arbete, livsmedel, jordbruks- och bevattningsutrustning och andra utgifter så handlar det om mångmiljonförluster bara för detta enda företag.

Återuppbyggnad

Redan söndag eftermiddag kunde de flesta i Pinar del Rio återvända hem för att börja röja upp. Den 5 september rapporterade nationella nyhetsbyrån att över 2.500 bostäder hade reparerats i länet, och att 850 reparerades per dag, men att det måste gå snabbare. 507 familjer hade då ännu inte kunnat återvända hem från evakueringslokalerna. Då andade de inte att bara några dagar återstod till nästa prövning, orkanen Ike.

Tack vara den energirevolution som genomfördes för några år sedan, och som innebar decentralisering och installation av små, lokala dieseldrivna elverk – 577 i Pinar del Rio - kunde viss elförsörjning ändå tas upp ganska

forts sid 8

forts från sid 7

snart. Elreparatörer och linjearbetare från hela landet hade snabbt strömmat till för att bygga upp de lokala elnäten igen, och redan 5 september hade 83 procent återställts.

På Ungdomsön var förstörelsen värre och hjälpen svårare att få fram. Av öns 16 bagerier var bara två funktionsdugliga så där behövdes bröd till 86.000 människor, och de måste fraktas med båt eller flyg. Redan på söndagen, började förnödenheter att köras ut till sjöss och i luften och tonvis med material för att reparera elsystemet, som var helt utslaget.

Försvarsmakten, civilförsvaret och alla myndigheter och medborgare gör allt de kan och i sin krönika 3.9 påminde Fidel Castro om de inte får något till skänks och att dela med sig innebär att avstå: ”det kan vi inte kosta på oss att glömma om några dagar”. Och han konstaterade att kostnaderna inte handlar om hundra miljoner US-dollar, ”det innebär bara 9 dollar per invånare, och vi behöver mycket mer, 30, 40 gånger mer för att klara av våra allra mest grundläggande behov. Och de resurserna kan bara åstadkommas genom eget arbete. Ingen annan kan skaffa fram dem åt oss.”

Försenad skolstart

På Ungdomsön, där skolbyggnader praktiskt taget blåste bort, sköts skolstarten upp på obestämd tid. Undervisningen skulle komma igång så fort det finns några lokaler som det går att vara i. I Pinar del Rio skadades 500 skolor, men där kunde de flesta ändå öppna bara en vecka försenat, bara för att stänga igen när Ike drog in.. Detsamma hände i Havanna och Matanzas.

Medias USA-fixering

Stora uppslag och inslag ägnades i tidningar, radio och TV åt USAs Louisiana och New Orleans, men att Kuba drabbades sju gånger värre förbigicks med öronbedövande tystnad. Det kan inte vara av rasistiska skäl, befolkningarna är ungefär lika blandade, så de politiska ligger närmare till hands. Och där ingår medievärldens fixering vid USA, inte för att avslöja utan för att tjusas av, upphöja och förmedla den självklarhet med vilket världens mäktiga – som de gamla kejsarna – anser sig vara det av guds nåde.

I sin krönika 31.8 konstaterade Fidel Castro: ”För två

dagar sedan, när orkanen drog fram över vår övärld och vårt civilförsvaret arbetade hektiskt med storartat stöd från miljoner familjer och med en härdad politisk ledning, nämnde ingen av de internationella nyhetsartiklarna om Kuba detta. Den tyska nyhetsbyrån förmedlade till exempel: Populär kubansk skådespelare kommer till Miami: Jag stack för jag tröttnade. ... Detta är typiskt för vad omvärlden får veta om Kuba.”

ORKANEN GUSTAV

Nödhjälp från många håll

Östtimors president José Ramos Horta befann sig på statsbesök i Kuba när orkanen drog in över landet. Och kunde meddela att ett särskilt insatt regeringsmöte i det lilla fattiga öriket hade beslutat att bistå Kuba med 500.000 US-dollar omgående, för akut nödhjälp. Det kan jämföras med USAs regering som erbjöd 100.000, men bara till s k icke regeringsanknutna organisationer, dvs närstående Washington. Kina donerade 300.000 var till Kuba och Jamaica, och 100.000 till USA för att bistå de drabbade i Louisiana. Kinesiska Röda korset skickade också 50.000 US-dollar till sin kubanska motsvarighet. EU donerade 2,9 miljoner US-dollar till Haiti, Dominikanska Republiken, Jamaica och Kuba. Ryssland sände fyra transportplan med förnödenheter, tält, elkabel och byggnadsmaterial. De latinamerikanska grannländerna har också kommit till hjälp, framför allt Venezuela. Återuppbyggnaden på Ungdomsön och i Pinar del Rio efter Gustav beräknades kosta minst 4 miljarder US-dollar och ta många, många år. Till det kom sedan lika mycket för Ike. Då trädde också FNs Livsmedelsprogram in med tonvis med livsmedel, Vietnam skickade ris, Ecuador två flyg med mat osv. Mest påtaglig är solidariteten från tredje världen.

Inrikespolitik i USA

I USA är ju Kuba en inrikespolitisk fråga, och orkanen hamnade i en begynnande valkampanj. Ett uttryck för hur förändringens vind blåser - om än milt än så länge - i Miami är att den demokratiska kongresskandidaten Raul Martinez, som hoppas slå ut den gamla republikanska högerextremisten Lincoln Diaz Balart, snabbt gick ut och krävde humanitärt bistånd till Kuba. Han krävde att Bush-regimen skulle häva reseförbudet för USA-kubaner till Kuba, och tillåta dem att skicka så mycket pengar och förnödenheter som de vill, utan att begränsas av de högst 100 US-dollar per månaden som Bush-regimen införde för några år sedan. Han krävde också att handelsblockaden skulle lyftas under några månader och han fick Barack Obamas stöd för båda dessa krav. Och han krävde USA-bistånd till Kubas regering att fördela, inte till USA-vänliga s k NGOer - vilket verkligen är att svära i Bush-kyrkan.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För kopia av denna licens besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/>. Det har publicerats i www.globalarkivet.se

På andra sidan sundet anslöt sig några av de US-finansierade rösterna till några dessa krav, men de ville inte ha något bistånd via Kubas regering utan uppmanade sin president att acceptera att USA valde ut vilka organisationer på Kuba som skulle få slantarna. Och de ställde resekravet till både president Bush och president Castro, som om Kuba också hade som politik att hindra USA-kubaner att besöka hemlandet.

USA krävde i sitt erbjudande till Kuba 3 september att också få skicka egna observatörer för att värdera skadorna. Kubas utrikesdepartement svarade prompt att landets egna experter redan hade värderat skadorna, och att om USA menade allvar med sin omsorg om kubanernas väl och ve borde Vita Huset omedelbart häva den snart 50 år gamla brottsliga blockad som fördöms av hela världen. Nådegåvan på 100.000 blir ju också extra löjlig jämfört med de 45 miljoner USA ger ut för att störta Kubas regering.

Terroristorganisation bistår med 250.000 till "oppositionella"

Efter nästa orkan, "Ike" fick Kubansk-amerikanska stiftelsen CANF, som sedan början av 80-talet varit centrum för den extrema exilkubanska högern och dess olika terroristgrupperingar, tillstånd att föra över 250.000 US-dollar till sina närstående i Kuba. Inte ett öre får dock komma någon statlig funktionär till del. Från Madrid meddelade "anticastristiska" organisationer att deras nödhjälp bara skulle gå till "oppositionella" som "Damerna i Vitt". Eftersom de inte får anhängare på något annat sätt sätter de hoppet till pengar till nödställda.

Kubansk undsätter Haiti

Haiti drabbades ju hårdast av alla, inte för att orkanen var värre där utan på grund av fattigdomen och obefintlig förvarning och förebyggande åtgärder. Och inom en vecka förvärrades läget av orkanen Hanna som dödade ett par hundra till. Läget i landet var den 5 september rena katastrofen men översvämmade städer, förstörda vägar, tiotusentals människor omringade av vatten och lera utan mat och dricksvatten, enligt landets myndigheter. Folk har blivit sittande på hustak under flera dagar. Förutom nödhjälp från Spanien, Venezuela, USA, FN och Caritas har också Kuba kommit till Haitis undsättning.